

Justiitsministeerium
info@iust.ee

Teie 20.11.2024 nr 8-1/8228-1
Meie 11.12.2024 nr 10-3/24/595-2

Tartu Maakohtu arvamus tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu kohta

Tartu Maakohtu arvamuse koostamiseks paluti kohtunikel, kohtujuristidel ja konsultantidel esitada eelnõu kohta oma kirjalik arvamus.

Arvati, et muudatuse mõju maakohtu menetlusele ja töökoormusele on pigem väike. Samas leiti, et muudatusettepanekud on üldjoontes põhjendatud ja toetavad kohtute töökoormuse vähendamise ning töö tõhustamise eesmärke.

Hagi tagamise tähtaja pikendamine võimaldab küll avalduse lahendada kohtu jaoks mõistlikumalt aga see ei vähenda kohtuniku koormust. Tööpäeviti pärast kella 17.00 ja puhkepäevadel ning riigipühadel kohtule laekunud hagi tagamise avaldused võiks lugeda kohtusse saabunuks järgmisel tööpäeval. Kui lugeda tööajaväliselt kohtule laekunud avalduste saabumispäevaks nende kalendaarne esitamispäev, jääb sisuliselt avalduse lahendamiseks aega kolme tööpäeva asemel kaks, sest tööaega kulub ka avalduste registreerimiseks ja jagamiseks.

Ettepanek on täiendada TsMS § 384 lg-t 1 teise lausega, senine teine lause saaks kolmandaks lauseks: „Tööpäeviti pärast kella 17.00, puhkepäevadel ja riigipühadel esitatud hagi tagamise avaldused loetakse kohtusse saabunuks järgneval tööpäeval.“

Lihtmenetluse piirmäära tõstmine ei vähenda tegelikult samuti maakohtu töökoormust. Riigikohtu antud juhiseid arvestades tuleb ka lihtmenetluses välja tuua õiguslik põhjendus ning tõendite analüüs. Lisaks on vaja ka lihtmenetluses ära kuulata tunnistajaid. Lihtmenetlus õigustaks ennast siis, kui kohtunikul oleks võimalik teha otsus hoopis teistsugusena (põhjendavas osas ainult õiguslikud viited, analüüs ainult selle küsimuse kohta, mille üle vaidlus käib, viited ainult olulistele tõenditele). Praegu tundub Riigikohtu suuniste põhjal, et see ei ole võimalik. Koormuse kokkuhoiu võib saavutada ringkonnakohtus, kui maakohtu kohtunik ei anna luba apellatsioonkaebuse esitamiseks.

Lihtmenetluses tehtud otsustele esitatakse üha rohkem edasikaebusi, mis tähendab, et kui otsus on tehtud ilma kirjeldava ja põhjendava osata, tuleb lõpuks otsus ikkagi koos põhjendustega kirjutada. See ei ole tegelikult aja kokkuhoid ja sunnib asjaga tegelema kaks korda. Kas sellise nurga alt on muudatust üldse analüüsitud?

TsMS § 666 lg 3 täiendamine § 475 lg 1 p 12² osas ei pruugi olla põhjendatud, sest tegemist võib olla mahukama ja keerulisema asjaga, mistõttu ei ole põhjendatud selle läbivaatamise ja lahendamise andmine ühele ringkonnakohtu kohtunikule.

Lugupidamisega
(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Vahing
Kohtu esimees